

VODIČ ZA PODUZETNIKE

Izvor:

AGENCIJA ZA RAZVOJ SPLITSKO DALMATINSKE ŽUPANIJE 2009

SADRŽAJ:

1. O poduzetnicima
2. O obrtu
 - 2.1. Prednosti obrta
 - 2.2. Nedostaci obrta
 - 2.3. Vrste obrta
 - 2.4. Osnivanje obrta
3. O trgovačkom društvu
 - 3.1. Prednosti i trgovačkog društva
 - 3.2. Nedostaci trgovačkog društva
 - 3.3. Vrste trgovačkog društva
 - 3.4. Osnivanje trgovačkog društva
4. O izradi poslovnog plana
5. O izvorima financiranja
6. O obvezama poduzetnika
7. O zapošljavanju
8. O međunarodnom poslovanju tvrtke
9. Više informacija

1. O poduzetnicima

Iz godine u godinu sve veći broj ljudi iz različitih razloga odlučuje se na pokretanje vlastitog posla, ako ste i vi među njima, pred vama je veliki izazov. Donošenje odluke o pokretanju vlastitog posla može biti rezultat različitih čimbenika i imati različite ciljeve. Ukoliko ste se odlučili na taj izazov, ovaj priručnik mogao bi biti prvi korak prema vašem cilju.

Tko je poduzetnik?

Poduzetnik je pojedinac ili pravna osoba koja unosi inovacije ili unapređuje radni proces, a preuzimanjem rizika nastoji ostvariti uspjeh na tržištu, obavlja poslove prema programu i ugovoru ili je pak vlasnik tvrtke. On/ona je poduzetnik, što znači da je snalažljiv i vješt u praktičnoj provedbi ideja, a svojim radom stvara nove vrijednosti.

Poduzetnici se razlikuju: jedni posluju uspješno, ostali manje uspješno. Za poduzetništvo nema univerzalnog recepta. Međutim, poduzetnik je osoba koja pokreće posao i koja mora imati neke osobine da bi to uspješno radila. Uspješno poduzetništvo je najbolja kombinacija talenta, znanja i sposobnosti poduzetnika, podržano odgovarajućim kapitalom.

Većina budućih poduzetnika pita se treba li odabrati obrt ili trgovačko društvo. Odgovor je stvar osobne odluke na temelju Vaših potreba i mogućnosti.

U narednim poglavljima ćemo iznijeti sve prednosti i nedostatke osnivanja obrta i trgovačkog društva, a kako biste ustanovili koji je za vas pravi oblik poslovanja.

2. O obrtu

2.1. Prednosti obrta

- jeftino i brzo osnivanje,
- mogućnost podizanja novca sa žiro računa bez pravdanja u trenutku podizanja za razliku od poslovanja preko tvrtke,
- jednostavnije knjigovodstvo što pretpostavlja i niže cijene knjigovodstvenih usluga,
- PDV se plaća samo onda kada je zaista i naplaćen od kupaca,
- jeftinije i lakše mijenjanje podataka (promjena adrese, djelatnosti i sl.),
- jeftino i brzo zatvaranje obrta.

2.2. Nedostaci obrta

- plaćanje obveznih doprinosa za mirovinsko i zdravstveno bez obzira što ste možda stalno zaposleni negdje drugdje,
- odgovarate cjelokupnom imovinom,
- plaća vlasnika obrta se ne isplaćuje, može se isplatiti akontacija dohotka (time je upitna kreditna sposobnost),
- plaćanje većeg poreza, jer se plaća po poreznim stopama u rasponu od 15% do 45% (kao i plaća),
- nemogućnost obavljanja nekih djelatnosti za koje je obavezna odgovarajuća stručna sprema (vezani obrti, povlašteni obrti),
- članstvo u Hrvatskoj obrtničkoj komori obavezno je za sve obrtnike prema članku 67 Zakona o obrtu (Narodne novine 49/03), kao i - plaćanje komorskog doprinosa. Svaki obrtnik obavezan je plaćati dvije vrste komorskog doprinosa, komorski doprinos u paušalnom iznosu i komorski doprinos od dohotka ili dobiti u iznosu od 0,40 %. (na temelju članstva mjesečno besplatno dobivate „Obrtnički list“).

2.3. Vrste obrta

Slobodni obrti su oni obrti koji nisu uvjetovani stručnom osposobljenošću (ne traži se majstorski ispit ili ispit o stručnoj osposobljenosti), već je potrebno ispuniti samo opće uvjete za otvaranje obrta, npr. izrada nakita od keramike, drva ili ukrasnih predmeta i sl.

Vezani obrti su oni obrti za čije se obavljanje, pored općih uvjeta, traži ispit o stručnoj osposobljenosti ili majstorski ispit, npr. proizvodnja kruha i peciva, izrada građevinske stolarije, restorani, frizerski saloni, izrada obuće po mjeri i dr. Vezani obrt može obavljati fizička osoba sa završenom odgovarajućom srednjom stručnom spremom te fizička osoba izumitelj na temelju ostvarenog patentnog prava za patentirani proizvod ili uslugu. Povlašteni obrti su oni obrti koje obrtnik ili trgovačko društvo smije obavljati isključivo na temelju povlastice, koju izdaje nadležno ministarstvo ovisno o obrtu. To su npr. jednostavni i složeni rudarski radovi, slatkovodna mrjestilišta i ribnjaci i sl.

Vrsta i stupanj stručne spreme koja je potrebna za obavljanje vezanih i povlaštenih obrta propisani su Pravilnikom o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica.

Sezonski obrti su obrti čije obavljanje traje najdulje šest mjeseci unutar jedne kalendarske godine, npr. uzgoj bilja, građevinarstvo, proizvodnja pića, piljenje drva i sl. Pojednostavljuje se rad fizičkih osoba koje žele obavljati obrt niz godina samo u određenom razdoblju. Sezonsko obavljanje obrta trajno se upisuje u obrtni registar, a osobama koje obavljaju sezonski obrt, u vrijeme njegovog obavljanja uspostavlja se svojstvo osiguranika. Novim izmjenama i dopunama Zakona o obrtu uvode se dva nova instituta: domaća radinost i sporedno zanimanje. Pod domaćom radinošću podrazumijeva se izrada pojedinih proizvoda koje obavlja isključivo fizička osoba osobnim radom kod kuće iz djelatnosti slobodnih obrta (jednostavni kućanski poslovi od održavanja i popravaka do čišćenja ili piljenja drva, popravka odjeće i obuće, ali i uzgoj puževa ili prikupljanje ljekovitog bilja ili šumskih plodova kao i spiritističke i astrološke djelatnosti). Pod sporednim zanimanjem podrazumijeva se obavljanje određenih usluga održavanja i popravaka (proizvodnja tekstilne pređe, čipke, slikanje na staklu, izrada suvenira, umjetnog cvijeća i sl.).

Uvođenje ovih instituta ima za cilj omogućiti fizičkim osobama, nekomercijalnim poljoprivrednicima, umirovljenicima i drugim fizičkim osobama, obavljanje djelatnosti slobodnih obrta. Obavljanje domaće radinosti i sporednog zanimanja ograničeno je s nekoliko propisanih uvjeta:

- vrste djelatnosti koje se mogu obavljati domaćom radinošću je ograničena,
- za obavljanje djelatnosti domaće radinosti ili sporednog zanimanja nije moguće zaposliti druge osobe,
- ukupni bruto primici od obavljanja djelatnosti ne smiju biti veći od iznosa 10 bruto prosječnih mjesečnih plaća (koja za 2006.g. iznosi 6.565,00 kn),
- domaću radinost i sporedno zanimanje ne može obavljati osoba koja ima obrt ili obavlja slobodno zanimanje ili samostalnu djelatnost poljoprivrede i šumarstva.

Posebna pogodnost propisana je za umirovljenike koji mogu prijaviti obavljanje djelatnosti domaće radinosti ili sporednog zanimanja a da pritom ne uspostavljanju svojstvo osiguranika, odnosno da obavljanjem zanimanja neće izgubiti pravo na isplatu stečene mirovine niti će imati obvezu uplate doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje.

2.4. Osnivanje obrta

Prema Zakonu o obrtu NN 77/93, obrt je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičke osobe sa svrhom postizanja dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluge na tržištu.

Obrt može obavljati i trgovačko društvo, pod uvjetom da to ne čini na industrijski način. Obrt se može obavljati i kao sezonski obrt najdulje šest mjeseci u jednoj kalendarskoj godini. U obrtu je dopuštena svaka djelatnost koja nije zabranjena zakonom.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva utvrđuje dozvoljene djelatnosti za sezonski obrt, uz prethodno pribavljeno mišljenje Hrvatske obrtničke komore i uz suglasnost nadležnog ministra ovisno o djelatnosti obrta.

Opći uvjeti za osnivanje :

1. Fizička osoba može obavljati obrt ako ispunjava sljedeće uvjete:

- da udovoljava posebnim zdravstvenim uvjetima, ako je to propisano zakonom,
- da joj pravomoćnom sudskom presudom, rješenjem o prekršaju ili odlukom Suda časti nije izrečena sigurnosna mjera ili zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti dok ta mjera traje. Posebni uvjeti:
- da ima stručnu osposobljenost ili položen majstorski ispit ako otvara vezani ili povlašteni obrt.

2. Fizička osoba koja ispunjava sve uvjete osim uvjeta stručne osposobljenosti ili položenog majstorskog ispita, može obavljati vezani obrt ako na tim poslovima zaposli osobu koja ispunjava tražene uvjete. Vezane obrte mogu obavljati i osobe s odgovarajućim višim ili visokim obrazovanjem, što je propisano pravilnikom.

3. Da bi mogli započeti obavljanje djelatnosti neki obrti kao npr. ugostitelji, trgovci, prijevoznici, dimnjačari i drugi za koje je to posebnim propisima propisano, trebaju prije početka obavljanja obrta pribaviti minimalne tehničke uvjete (u daljnjem tekstu MTU) za prostor odnosno koncesiju za obavljanje djelatnosti ili odobrenje za rad. Također, po novom Zakonu o gradnji potrebno je priložiti i uporabnu dozvolu za izgrađenu građevinu.

Kako registrirati obrt?

Obrt se osniva prijavom u Državnoj upravi, u Službi za gospodarstvo ili u uredu **HITRO.HR** koji se nalazi u sklopu Financijske agencije u Splitu te se upisuje u Obrtni registar. Danas je na raspolaganju i usluga e-obrt pomoću koje je registracija obrta moguća putem Interneta.

S obzirom da je prilikom osnivanja obrta potrebno više informacija o mogućnostima, udovoljavanju traženih uvjeta i dr., preporučamo vam da se prvenstveno obratite Službi za gospodarstvo u Uredu državne uprave kojoj je moguće dobiti više detaljnih informacija u vezi otvaranja obrta.

Propisi vezani za osnivanje obrta mogu se naći u Zakonu o obrtu, Narodne novine 77/93, 49/03, 68/07, 79/07 ili na www.nn.hr.

Za registraciju obrta trebat će vam sljedeći obrasci:

- Prijava za upis u obrtni registar,
- RegistarSKI list RL 1 - podaci o obrtu,
- RegistarSKI list RL 2 - podaci o izdvojenom pogonu (ako ima izdvojenih pogona),
- RegistarSKI list RL 3 - podaci o djelatnostima,
- Tiskanica 1 - podaci o vlasniku obrta.

Također, uz ispunjene obrasce potrebno je priložiti:

- presliku osobne iskaznice (za hrvatske državljane),
- presliku putne isprave i potvrdu o prijavi boravišta u RH na određenoj adresi ili presliku osobne iskaznice, ako osoba ima prebivalište u RH (za strane državljane),
- potvrdu o radnoj sposobnosti ako je za konkretnu djelatnost ona potrebna (od liječnika specijalista medicine rada),
- potvrdu o osposobljenosti, majstorskom ispitu ili svjedodžbu ili izjavu onoga tko prijavljuje obrt, da će zaposliti radnika s odgovarajućom stručnom spremom (za vezane i povlaštene obrte),
- dokaz o uplati upravne pristojbe (biljezi i uplata na račun odnosno županije),
- dokaz o uplati za obrtnicu.

Branitelji i sudionici Domovinskog rata (potvrda MORH-a ili iskaznica branitelja), osobe prijavljene na Zavodu za zapošljavanje koje su starije od 45 godina ili imaju više od 20 godina staža (dokaz: evidencijski karton HZZ-a ili radna knjižica) te osobe koje otvaraju obrt sa sjedištem na otocima i na području od posebne državne skrbi su povlašteni i ne plaćaju troškove izdavanje obrtnice.

Potvrde za upis obrta koje trebate priložiti su potvrda Ministarstva pravosuđa (prema mjestu prebivališta) da osobi koja otvara obrt pravomoćnom sudskom presudom nije izrečena sigurnosna mjera zabrane obavljanja djelatnosti dok ta mjera traje te potvrda prekršajnog suda da osobi koja otvara obrt pravomoćnim rješenjem o prekršaju nije izrečena zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti dok ta mjera traje. Za izradu pečata potrebno vam je rješenje o upisu obrta u obrtni registar ili obrtnica, a za otvaranje računa rješenje o upisu obrta u obrtni registar, pečat te osobna iskaznica.

Nakon upisa u obrtni registar obrtnik je dužan početi obavljati obrt u roku od godine dana, a najkasnije 8 dana prije početka rada obavezan je prijaviti početak obavljanja obrta.

Za prijavu u e-zdravstveno potrebno je priložiti:

Za vlasnika obrta:

- Rješenje o upisu obrta u obrtni registar,
- Prijava o obvezniku uplate doprinosa (tiskanica 1),

- Prijava za osnovno zdravstveno osiguranje za osiguranu osobu (tiskanica 2),
- Umjesto tiskanice M-11P potrebno je priložiti tiskanicu T-P-2 (Evidencija o zaprimljenim dokumentima - interna tiskanica koju izdaje HZMO pri preuzimanju dokumentacije, iz koje se vidi registarski broj obveznika).

Za zaposlenika:

- Ugovor o radu
- Tiskanica M-11P

3. O trgovačkom društvu

3.1. Prednosti trgovačkog društva:

- kao vlasnik odgovarate do iznosa koji ste uložili (min. 20.000,00 kn), a ne svom svojom imovinom,
- plaćate porez na dobit od 20% (fiksno bez obzira na iznos dobiti),
- ne morate plaćati doprinose za mirovinsko i zdravstveno ukoliko ste zaposleni negdje drugdje,
- možete registrirati veći broj djelatnosti bez obzira što nemate odgovarajuću stručnu spremu, međutim za stvarno obavljanje nekih od njih morat ćete barem zaposliti radnika koji ima odgovarajuću spremu (npr. ugostiteljska djelatnost).

3.2. Nedostaci trgovačkog društva:

- skupa za osnivanje (4.000,00 do 5.000,00 kn za javnog bilježnika te 20.000,00 kn temeljnog kapitala),
- skupa za bilo kakve naknadne promjene (promjena adrese, nove djelatnosti),
- skup i dugotrajan proces zatvaranja tvrtke,
- tvrtka je pravna osoba neovisna o vama, ali moguće kazne plaća društvo kao pravna osoba i direktor,
- PDV plaćate čim izdate račun bez obzira što vam nije plaćen, ali vam je i ulazni račun priznat,
- kompliciranije računovodstvo koje je samim time i nešto skuplje za vođenje (dvojno knjigovodstvo)

3.3. Vrste trgovačkog društva

Prema Zakonu o trgovačkim društvima postoji podjela trgovačkih društava na dva osnovna oblika:

Društvo kapitala utemeljuje jedna ili više osoba na način da povezujući ili udružujući uloge formiraju kapital. Zakon o trgovačkim društvima zahtjeva određeni minimum kapitala za njihovo osnivanje (temeljni kapital).

Nema osobne odgovornosti članova već za obveze društva odgovaraju do visine svojih uloga:

- Društvo s ograničenom odgovornošću (d.o.o.) je najčešće osnovano društvo i najmanji iznos temeljnog kapitala je 20.000,00 kn. Ulozi, odnosno udjeli ne moraju biti jednaki, mogu se uplatiti u novcu, stvarima i pravima, no ne mogu se izraziti vrijednosnim papirima.

- Dioničko društvo (d.d.) je trgovačko društvo kapitala u kojemu članovi (dioničari) sudjeluju s ulozima u temeljnom kapitalu podijeljenom na dionice. Dioničko društvo može osnovati i samo jedna osoba, odnosno društvo može imati i samo jednog dioničara. Dioničko društvo je pravna osoba koja pravnu osobnost stječe upisom u sudski registar. Društvo odgovara za svoje obveze svom svojom imovinom. Dioničari ne odgovaraju za obveze društva. Temeljni akt dioničkog društva je statut. Njime se uređuje unutarnji ustroj društva. Temeljni kapital i dionice moraju glasiti na nominalne iznose izražene u valuti Republike Hrvatske. Najniži iznos temeljnoga kapitala je 200.000,00 kn.

Društvo osoba osnivaju barem dvije osobe. Članovi su prvenstveno vezani svojom osobnošću i radom, a prema trećoj osobi odgovaraju solidarno cjelokupnom imovinom. Pravnu sposobnost stječu upisom u trgovački registar. Ne postoje odredbe s obzirom na najmanji iznos kapitala prilikom početka poslovanja.

- Javno trgovačko društvo nastaje udruživanjem dvije ili više osoba, a svaka osoba odgovara vjerovnicima društva neograničeno solidarno cjelokupnom svojom imovinom.

- Komanditno društvo je trgovačko društvo u koje se udružuje dvije ili više osoba radi trajnog obavljanja djelatnosti. Najmanje jedan član mora odgovarati solidarno i neograničeno cjelokupnom svojom imovinom (komplementar), a najmanje jedan član snosi rizik poslovanja samo do visine uplaćenog imovinskog uloga (komanditor).

3.4. Osnivanje trgovačkog društva

Osnivanje trgovačkog društva zahtjeva više dokumenata, vremena i novaca. Najbrži i najlakši način da osnujete trgovačko društvo je da se javite u najbliži HITRO.HR servis koji djeluje u sklopu Financijske agencije u Splitu, gdje ćete dobiti sve upute za osnivanje društva ili tvrtke. Također, za sva pitanja u vezi osnivanja trgovačkog društva možete se obratiti Uredu državne uprave u Splitsko-dalmatinskoj županiji ili u njenim ispostavama.

Propisi vezani za osnivanje trgovačkog društva mogu se naći u Zakonu o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 52/00, 118/03, 107/07 ili na www.nn.hr.

Za registraciju trgovačkog društva potrebno je najprije odabrati ime društva. Pritom se možete koristiti internetskom stranicom **Ministarstva pravosuđa** na kojoj možete provjeriti postoji li društvo sa sličnim ili istim imenom.

Sljedeći korak pri osnivanju trgovačkog društva je odlazak javnom bilježniku i ovjera dokumentacije uz obavezno predočenje osobne iskaznice. Pritom je obavezna nazočnost svih osnivača i drugih osoba čije je potpise potrebno ovjeriti.

Općenito za osnivanje trgovačkog društva potrebno je sljedeće (većinu dokumenata će vam pripremiti javni bilježnik):

- Obrazac prijave za upis u sudski registar,
- Osnivački akt - društveni ugovor ili izjava o osnivanju društva,
- Odluka o imenovanju članova uprave,
- Popis članova osnivača društva,
- Popis članova ovlaštenih za zastupanje društva,
- Izjave članova ovlaštenih za zastupanje društva da prihvaćaju postavljanje,
- Potpis direktora ili potpisi članova uprave,
- Popis članova nadzornog odbora, ako društvo ima nadzorni odbor,
- Potpisi članova nadzornog odbora, ako društvo ima nadzorni odbor,
- Odluka o imenovanju prokurista društva, ako društvo ima prokurista,
- Potpis prokurista, ako društvo ima prokurista,
- Odluka o određivanju adrese društva,
- Obrazloženje imena društva, ako se radi o stranom imenu,
- Potvrda o uplati osnivačkog pologa,
- Dokaz o plaćenju sudskoj pristojbi za prijavu i donošenje prvostupanjskog rješenja o upisu u sudski registar trgovačkog suda te dokaz o plaćenju predumjima za troškove objavljivanja toga upisa u Narodnim novinama.

Svu dokumentaciju potrebno je predati na šalteru HITRO.HR servisa, uz obaveznu uplatu sudskih pristojbi i osnivačkog pologa. Također, na šalteru možete ispuniti RPS obrazac potreban za razvrstavanje poslovnog subjekta po Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti Državnog zavoda za statistiku (u daljnjem NKD). Za dobivanje rješenja o razvrstavanju poslovnog subjekta po NKD-u potrebno je rješenje o upisu u sudski registar, dokaz o uplati pristojbe te RPS obrazac.

Nakon što preuzmete dokumentaciju na HITRO.HR šalteru (upis u sudski registar i rješenje po NKD) potrebno je izraditi pečat. Za izradu pečata morat ćete priložiti rješenje o upisu u sudski registar. Sljedeći korak osnivanja trgovačkog društva je otvaranje računa. Pritom ste obavezni priložiti na uvid osobnu iskaznicu, pečat, obavijest o razvrstavanju koju izdaje Državni zavod za statistiku te presliku rješenja o upisu u sudski registar.

Nakon što ste prikupili svu dokumentaciju, izradili pečat i otvorili račun potrebno je prijaviti vlasnika društva te sve zaposlene u sustav mirovinskog i zdravstvenog osiguranja (HZMO i HZZO), a proces prijave olakšava vam elektronička prijava putem **e-MIROVINSKO usluge** i **e-ZDRAVSTVENO usluge**.

Nakon upisa u sudski registar i registar Državnog zavoda za statistiku potrebno je izvršiti prijavu društva u poreznoj upravi, nadležnoj prema sjedištu društva, radi upisa u registar obveznika poreza na dobit i PDV-a. Na uvid je potrebno dati rješenje o upisu u sudski registar, obavijest o razvrstavanju po Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti te potpisni karton.

Trgovačko društvo može početi obavljati djelatnost ili djelatnosti koje čine predmet njegovoga poslovanja nakon što trgovačkom sudu podnese odluku nadležnog upravnog tijela (županijske službe za gospodarstvo) kojom se utvrđuje da udovoljava tehničkim, zdravstvenim, ekološkim i drugim uvjetima propisanim za obavljanje te ili tih djelatnosti (odnosi se na poslovne prostorije, opremu i sredstva za rad).

4. O izradi poslovnog plana

Poslovni plan predstavlja konkretizaciju poslovne ideje. To je dokument koji sadrži informacije o tome kako poduzetničku inicijativu pretvoriti u posao, kako prodavati proizvode i usluge da bi se postigli zadovoljavajući rezultati te zainteresirali potencijalne kreditore ili investitore da ga financiraju ili podrže na neki drugi način.

Kvalitetno izrađen poslovni plan najvažniji je upravo za vas - naručitelja njegove izrade (poduzetnika), jer daje potpunu ocjenu isplativosti planiranog projekta. Kvalitetan poslovni plan realno ocjenjuje isplativost planiranog projekta, upozorava na potencijalne rizike te ih pokušava svesti na minimum. Osim toga, kvalitetno izrađen poslovni plan olakšava posao poduzetniku pri dobivanju kredita kod banaka. Presentacijom kvalitetnog poslovnog plana pokazujete banci da znate što želite i kako ćete to postići te dajete jasnu sliku o tome kako ćete realizacijom vlastite ideje vraćati kredit banci.

Ne postoji struktura poslovnog plana koju treba bezuvjetno slijediti, niti postoje dva jednaka poslovna plana. Kako će vaš poslovni plan biti organiziran ovisi o tipu posla kojim se bavite i razlogu pisanja poslovnog plana. Ukoliko se poslovni plan izrađuje radi dobivanja kredita, slijedit će se struktura koju zahtijeva banka, odnosno investitor.

Prijedlog sadržaja poslovnog plana - HAMAG (do 200.000,00 kuna predračunske vrijednosti ulaganja)

Podaci o poduzetniku

- osobi poduzetnika
- Procjena poduzetničke sposobnosti

Polazište

- Nastanak poduzetničke ideje
- Razlozi osnivanja
- Vizija i zadaća poduzetničkog pothvata

Predmet poslovanja (proizvodi ili usluge)

Tržišna opravdanost

- Tržište nabave
- Tržište prodaje

Tehnološko-tehnički elementi pothvata

- Opis tehnologije
- Struktura troškova
- Struktura i broj zaposlenih

Lokacija

Zaštita okoline

Financijski elementi pothvata

- Investicije u osnovna sredstva
- Proračun amortizacije
- Izračun cijena koštanja
- Troškovi poslovanja
- Ulaganje u obrtna sredstva
- Izvori financiranja
- Račun dobiti (dohotka)
- Financijski tok (knjiga primitaka i izdataka)
- Pokazatelji učinkovitosti

Zaključak

Ukoliko ne znate sami izraditi poslovni plan potražite pomoć institucija ili konzultanata koji se bave izradom istih ili prođite jedan od seminara.

5. O izvorima financiranja

Kredit

Financiranje poduzetništva u najvećem broju slučajeva ide putem banaka. Poduzetničke kredite daju sve poslovne banke plasirajući vlastita sredstva, ili plasirajući udružena državna sredstva, sredstva jedinica lokalne samouprave i vlastita sredstva putem Vladinih programa te Hrvatske banke za obnovu i razvoj - HBOR (bilo putem poslovnih banaka ili direktnim kreditiranjem).

Za donošenje kvalitetne odluke potrebno je vrednovati sve kreditne uvjete i usporediti kreditne ponude više banaka. Pri odabiru kredita treba voditi računa o namjeni kredita, uvjetima kreditiranja i troškovima kredita. Treba ispitati i kakve programe nudi banka za poduzetnika kroz komercijalne kredite, programe s lokalnom samoupravom, programe izvoza, turističke programe u suradnji s ministarstvom te kroz programe putem HBOR-a. Nemaju sve banke potpisane ugovore s ministarstvima i lokalnim zajednicama, zato i o tome treba voditi računa kada odabirete banku. Ovakvi krediti su jeftiniji, jer država, županije i gradovi daju subvencije (iznos koji država daje bankama radi ostvarivanja poduzetničkih programa) na kamate.

Fondovi Europske Unije

Nakon stjecanja statusa zemlje kandidatkinje za članstvo u EU, Hrvatskoj su se u 2005. godini otvorili pretpristupni programi PHARE, ISPA i SAPARD u vrijednosti 514 milijuna eura. Mogućnosti direktnog korištenja sredstava iz pretpristupnih fondova otvaraju se izvozno orijentiranim tvrtkama putem EU programa.

IPA (Instrument for Pre-Accession assistance) je novi instrument pretpristupne pomoći za financijsko razdoblje 2007.-2013. godine, koji zamjenjuje dosadašnje programe CARDS, PHARE, ISPA i SAPARD. Program IPA uspostavljen je Uredbom Vijeća EU br. 1085/2006, a njegova financijska vrijednost za sedmogodišnje razdoblje za sve države korisnice iznosi 11,468 milijardi eura.

Osnovni ciljevi programa IPA su pomoć državama kandidatkinjama i državama potencijalnim kandidatkinjama u njihovom usklađivanju i provedbi pravne stečevine EU te priprema za korištenje Strukturnih fondova. Izazov stavljen pred hrvatske male i srednje tvrtke je uvođenje strukturnih promjena u sektoru kako bi se poboljšala sposobnost uspješnog odgovora na pritisak konkurencije na jedinstvenom europskom tržištu. Predviđajući sudjelovanje na unutarnjem tržištu, kroz projekte CARDS pružena je tehnička pomoć nadležnim ministarstvima i strukturama za podršku malom i srednjem poduzetništvu kako bi se poboljšalo cjelokupno poslovno okruženje. Projekti su se bavili pitanjima administrativnih prepreka ulaganjima, jačanjem promocije ulaganja i procjenom učinka zakonodavstva u odnosu na male i srednje poduzetnike. Međutim, nužno je znati da sredstva dobivena iz fondova EU za male i srednje poduzetnike nisu predviđena za ulaganja u vidu nabave opreme, strojeva, izgradnje hala, povećanje temeljnog kapitala i svega onoga što bi moglo direktno utjecati na smanjenje cijene finalnog proizvoda i na taj način omogućiti bolju konkurentnost na tržištu. Poduzetnicima se mogu ponuditi projekti koji pokrivaju troškove edukacije zaposlenika, istraživanja tržišta i slično, a koje provode potporne institucije za poduzetništvo te pomoću kojih će se indirektno povećati njihova konkurentnost na europskom tržištu.

Na poljoprivredne proizvođače koji prijavljuju projekte kroz program IPARD to se pravilo ne primjenjuje, odnosno odobravaju im se sredstva za direktno ulaganje - izgradnju, proširenje i uređenje proizvodnih kapaciteta u određenim poljoprivrednim sektorima.

U okviru prepristupnog fonda IPA - komponente namijenjene regionalnom razvoju, dio sredstava predviđen je za ulaganja u regionalnu konkurentnost. Europska komisija naglasak stavlja na izravnu i neizravnu podršku malim i srednjim tvrtkama te sustavu podrške privatnom sektoru s ciljem povećanja dodane vrijednosti proizvodnje i jačanja konkurentnosti općenito s posebnim naglaskom na područja koja zaostaju u razvoju.

Hrvatska također može sudjelovati u novom Programu za konkurentnost i inovativnost (CIP). Više o programu možete saznati na stranicama [Ministarstva gospodarstva rada i poduzetništva](#). CIP pomaže poslovnim subjektima da budu inovativniji kroz osiguranje pristupa financiranju: podjela rizika s privatnim ulagačima kapitala i pružanje protugarancija ili sugarancija za nacionalne garancijske sheme. Kroz CIP, male i srednje tvrtke imati će jednostavan, jasan i učinkovit pristup informacijama o EU kroz mreže poslovne podrške u obliku Euro-info centara i Inovacijskih centara, ustrojenih pri Hrvatskoj gospodarskoj komori.

Tekuće natječaje za prijavu projekata moguće je pratiti na stranicama Europske komisije ec.europa.eu/enterprise/funding/index.htm, te sljedećim stranicama državnih institucija: www.safu.hr i www.strategija.hr.

Neformalni izvori financiranja Poslovni anđeli

Neformalni investitori ili poslovni anđeli su bogati pojedinci ili tvrtke koji su spremni koristiti svoje financijske resurse za rizična ulaganja, a na temelju svojih iskustava i interesa. Kod ovakvih vrsta financiranja najčešće se razvija partnerski odnos između poduzetnika i investitora. Njihove motivacije su raznolike i oni mogu ulagati sami ili u malim skupinama. Poslovni anđeli teže da budu investitori na duži vremenski period i odličan su izbor alternativnog financiranja.

Prva mreža anđela investitora u Hrvatskoj je CRANE (Croatian angel network). Riječ je o mreži ulagača koji su spremni investirati u tek osnovane tvrtke, odnosno tvrtke koje su u ranoj fazi razvoja i kojima je gotovo nemoguće doći do početnog kapitala. Hrvatska mreža poslovnih anđela, okuplja nekoliko članova među kojima je Agencija za promicanje izvoza i ulaganja (APIU), koja vodi ovaj projekt. Smisao te mreže je da omogući inicijalni početnički kapital za projekte. Projektima koji su još na razini ideja teško je doći do kapitala iz venture capital fondova bez obzira na to što su oni prisutni kod nas. Mreža anđela investitora nije tu samo da pruži financijsku potporu projektima već da im prenese iskustvo nužno za poslovni uspjeh.

6. O obvezama poduzetnika

I obrt i trgovačko društvo dužni su imati uredno knjigovodstvo, kojim prate poslovne događaje. Dužni su voditi knjigu nabave i prodaje robe, prometa za usluge (svaka djelatnost je specifična, npr. ugostitelji vode knjigu žalbe), knjigu ulaznih i izlaznih računa, izrađivati kalkulacije, obračunavati plaće za zaposlene i voditi blagajnu. Trgovačko društvo mora voditi dvojno knjigovodstvo, a obrtnik vodi jednostavno knjigovodstvo, odnosno knjigu primitaka i izdataka naplaćenih prihoda i plaćenih troškova, osim ako ostvareni promet i broj zaposlenih prelaze ograničenja tada nužno vodi dvojno knjigovodstvo.

Obračun poreza na dodanu vrijednost kod obrtnika vrši se samo za plaćene i naplaćene račune, a kod trgovačkog društva za sve izdane račune, primljene račune drugih trgovačkih društava i plaćene račune obrtnicima u obračunskom razdoblju.

Porezi i doprinosi

U svom poslovanju poduzetnik će se susresti s nizom poreza (porez na dodanu vrijednost, porez na dohodak, porez na dobit - uglavnom za trgovačka društva, ali i obrtnici koji prema prometu, broju zaposlenih ili ostvarenom dohotku po sili zakona moraju preći na dvojno knjigovodstvo, nadalje porez na tvrtku, porez na potrošnju i dr.) i doprinosa (doprinos za mirovinsko osiguranje / 15% I stup te 5% II stup, doprinos za zdravstveno osiguranje / 15%, doprinos za ozljede na radu 0,5%, doprinos za zapošljavanje / 1,7%, doprinos za općekorisnu funkciju šuma / 0,07% od ukupnog prihoda, članarine Turističkoj zajednici i dr.). Dio njih vezan je za promet, dio za isplatu plaća, dio za dohodak ili dobit. Za svaki porez i doprinos postoje izvještaji koji se predaju u poreznu upravu, mirovinsko osiguranje, REGOS (središnji registar osiguranika), Financijsku agenciju, trgovački sud i druge institucije.

Porez na dodanu vrijednost

Porez na dodanu vrijednost obračunava se i plaća temeljem prometa i razlike u cijeni u određenom obračunskom razdoblju. Poduzetnik početnik koji je tek registrirao svoju djelatnost može izabrati želi li ući u sustav PDV-a ili ne. Kada promet u određenoj godini premaši iznos od 85.000 kn, poduzetnik u idućoj godini mora ući u sustav PDV-a. Kod popunjavanja obrasca za prijavu u sustav poduzetnik bira obračunsko razdoblje PDV-a (mjesečno ili tromjesečno), što zavisi od visine planiranog, a kasnije ostvarenog prometa.

Porezi i doprinosi kod isplate plaća

Doprinosi kod isplate plaća dijele se u dvije grupe: doprinosi iz plaće i doprinosi na plaću. Doprinosi iz plaće plaća radnik iz svoje bruto plaće, kao i porez i prirez, a doprinosi na plaću plaća poduzetnik. Ovo je važno, jer trošak plaće nisu samo mehanički zbrojene bruto plaće zaposlenika, već i doprinos na bruto plaće koji se plaćaju na sumu bruto plaća svih radnika. Ukoliko poduzetnik nije u određenom mjesecu isplatio plaće radnicima dužan je obračunati i uplatiti doprinos na minimalne plaće.

Obrtnik-vlasnik obrta plaća doprinos za mirovinsko i zdravstveno osiguranje mjesečno prema visini bruto plaće koja je zakonski definirana. Ovo vrijedi i za obrtnike koji mirovinsko i zdravstveno osiguranje uplaćuju po nekom drugom temelju (npr. zaposleni u tvrtci, a ujedno i vlasnici obrta).

Porez na dobit i dohodak od samostalne djelatnosti

Porez na dobit plaćaju trgovačka društva temeljem rezultata poslovanja na kraju godine. Ako tvrtka ostvaruje dobit u dužem vremenskom razdoblju tijekom godine se plaćaju predumovi poreza na dobit, a završnim računom utvrđuje se konačna porezna obveza.

Obrtnici plaćaju porez na dohodak od samostalne djelatnosti. Tijekom godine plaćaju se predumovi poreza na dohodak od samostalne djelatnosti, a godišnjom poreznom prijavom utvrđuje se konačna porezna obveza. Dohodak od samostalne djelatnosti definira se kao razlika naplaćenih i plaćenih računa (onih plaćenih računa koji se priznaju u troškove). Porez na dohodak ne plaća se na ovu razliku, već se po izračunu dohotka obračunavaju porezne olakšice na koje poduzetnik obrtnik ima pravo, a na ostatak se temeljem propisanih stopa i graničnih iznosa obračunava porez na dohodak po stopi od 15 do 45% te pripadajući prirez. Dobit se definira kao razlika prihoda i rashoda trgovačkog društva, i na ovaj iznos plaća se porez. Stopa poreza na dobit nije progresivna kao kod poreza na dohodak, već se obračunava 20% na cjelokupni iznos dobiti.

Ostala davanja

Osim poreza na dohodak od samostalne djelatnosti i poreza na dobit postoje i određeni porezi i doprinosi koji se plaćaju temeljem rezultata poslovanja i koji se obračunavaju na kraju godine, a mogu ovisiti o rezultatima poslovanja (doprinos za opće korisnu funkciju šuma - 0,07% od ukupnog prihoda) ili biti fiksni (porez na tvrtku što ovisi o vrsti djelatnosti i sjedištu tvrtke), kao i doprinosi koji se plaćaju periodično (komorski doprinos te doprinos za obavljanje javnih ovlasti). Fizičke i pravne osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost u nepokretnim dobrima ili na području kulturno povijesne cjeline obračunavaju i plaćaju spomeničku rentu u visini 2% od ostvarenog dohodka, odnosno dobiti. Određene djelatnosti plaćaju i članarinu Turističkim zajednicama (npr. ugostiteljstvo, trgovina, uslužne djelatnosti), a plaća se i naknada ZAMP-u za korištenje glazbenih djela.

7. O zapošljavanju

Na sve konkurentnijem tržištu jedan od glavnih aduta svakog poduzetnika su kvalitetni zaposlenici. Osim oglašavanja u medijima ili putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, postoji niz načina kako poduzetnik može pronaći odgovarajućeg radnika.

Hrvatski zavod za zapošljavanje

Prijavljene potrebe za zaposlenikom mogu se dostaviti Hrvatskom zavodu za zapošljavanje na za to propisanim obrascima. Po primitku prijave, Zavod će prijavu, prema želji poslodavca, objaviti u svojim sredstvima informiranja na način utvrđen aktom Zavoda i izvijestiti podnositelja prijave o mogućnostima zapošljavanja. Na Internet stranici HZZ-a nalazi se baza podataka slobodne radne snage koju možete pretraživati te prijaviti potrebu za zaposlenikom. <http://www.hzz.hr/>

Privatne tvrtke za zapošljavanje

Promjenom Zakona o zapošljavanju (Narodne novine 59/96) u Hrvatskoj se posredovanjem kod zapošljavanja mogu baviti i privatne tvrtke, a sve se češće osnivaju i tvrtke za privremeno zapošljavanje u slučajevima sezonske potrebe za radnicima ili vremenski ograničenih projekata.

Odgovarajućeg zaposlenika je moguće pronaći i preko drugih servisa, kao što je portal www.moj-posao.net ili www.posao.hr.

Zapošljavanje osoba s invaliditetom

Sukladno Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (Narodne novine 143/02, 33/05) provode se različite aktivnosti čiji je cilj integracija osoba s invaliditetom u svijet rada. Namjera Zakona je osigurati uvjete za što intenzivnije uključivanje osoba s invaliditetom u otvoreno tržište rada iako je predviđeno i zapošljavanje u zaštićenim uvjetima te uključivanje u radne centre. U okviru Hrvatskog zavoda za zapošljavanje od 2003. godine djeluje Odsjek za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom.

Kako zaposliti stranca?

Stranac može raditi u Republici Hrvatskoj na temelju radne ili poslovne dozvole. U slučajevima određenima Zakonom o strancima (Narodne novine 79/07) stranac može raditi bez radne dozvole. Za izdavanje radnih i poslovnih dozvola strancima nadležno je Ministarstvo unutarnjih poslova, odnosno Policijske uprave. Temeljem Zakona o strancima, Vlada svake godine donosi Odluku o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca.

Zapošljavanje studenata i maturanata srednjih škola

Djelatnost posredovanja pri zapošljavanju studenata i maturanata srednjih škola obavlja Student servis, Split. Poslodavac na taj način može kvalitetno i uspješno riješiti potrebu za obavljanjem privremenih i povremenih poslova, a studentima i učenicima Servis nudi privremene i povremene poslove kako bi stekli nova radna iskustva, ostvarili dodatne prihode ili se jednostavno pripremili za sve zahtjevnije tržište rada. Više informacija možete dobiti na <http://www.scst.hr/>

Na područjima posebne državne skrbi propisane su određene pogodnosti vezane za zapošljavanje, a također postoje i mjere poticanja zapošljavanja o čemu se možete informirati u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje.

8. O međunarodnom poslovanju tvrtke

Izvoz

Prije nego što se upustite u aktivnosti pripreme izvoza morate provjeriti koliko je i je li vaša tvrtka spremna za izvoz. Dakle, morate provjeriti imate li proizvod ili uslugu koja se može ponuditi tržištu kao i kapacitete, sredstva te menadžment spreman za natjecanje na globalnim razmjerima.

Razmislite: imate li jasne i ostvarive izvozne ciljeve i jasnu sliku o postupku izvoza. Opređeljenost za izvoz zahtijeva i spremnost ljudskih resursa, od rukovodstva do osoblja s marketinškim vještinama. Vrlo čest problem je financijska potpora: morate pronaći načine za smanjivanje financijskih rizika međunarodne trgovine. Trebate pronaći pravne stručnjake koji će vam pomoći u rješavanju pravnih i poreznih pitanja vezanih za izvoz. Ne zaboravite osigurati zaštitu vašeg intelektualnog vlasništva. Trebate procijeniti postoji li na tržištu potražnja za onim što nudite i, naravno, trebate utvrditi je li potrebna izmjena na vašem proizvodu, odnosno modifikacija vaše usluge.

Dobar i osmišljen izvozni plan, baziran na točnim i korisnim informacijama, omogućuje vam u svakom trenutku uvid u rad vaše tvrtke, prepoznavanje njezinih snaga i slabosti. Izvozni plan je nadogradnja vašeg postojećeg poslovnog plana koji utvrđuje ciljna tržišta, izvozne ciljeve, potrebna sredstva i očekivane rezultate. Kako međunarodna trgovina nosi više rizika u poslovanju nego prodaja na domaćem tržištu, s izvoznim planom trebaju biti upoznati i vaši zaposlenici koji su na bilo koji način uključeni u proces izvoza. Izvozni plan nije konačan. U samom početku daje osnovne informacije i smjernice o izvoznom postupku, a kasnije se dopunjuje detaljnim informacijama.

Najčešći problemi s kojima se susreću poduzetnici pri izvozu:

- mnogo "papirologije",
- pronalaženje pouzdanog partnera u inozemstvu,
- nedovoljno znanje o vanjskim tržištima,
- kvaliteta i standardi,
- nedostatak saznanja o stranim kanalima distribucije,
- nedostatak znanja o carinskim i necarinskim preprekama,
- jezična barijera,
- prijevoz,
- financiranje i naplata,
- upravljanje tvrtkom.

Hrvatska gospodarska komora pruža informacije o državama koje su Vaša potencijalna tržišta. Sektor za međunarodne odnose HGK priprema informacije o pojedinim zemljama u svijetu s ciljem pružanja osnovnih podataka o zemlji, njenom gospodarstvu, bilateralnim gospodarskim odnosima s Republikom Hrvatskom te podacima o međusobnoj robnoj razmjeni. Informacije sadrže i popis korisnih adresa i internet stranica, kao i osvrt na aktualna događanja vezano uz pojedine zemlje koja mogu biti od koristi poslovnim subjektima u Hrvatskoj.

Podaci su preuzeti iz raznih izvora: od službenih podataka Državnog zavoda za statistiku do izvješća odgovarajućih gospodarskih institucija pojedinih zemalja i međunarodnih organizacija.

9. Za više informacija

Adresar potpornih institucija

Pod potpornim institucijama za podršku malom i srednjem gospodarstvu u Republici Hrvatskoj podrazumijevamo institucije koje poduzetnicima pružaju informacije, savjete i obrazovanje iz područja poduzetništva te niz specijaliziranih usluga.

Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb
Tel: 01 6106 111
Fax: 01 6109 110
e-mail: info@mingorp.hr
www.mingorp.hr

Obrtnička komora Splitsko-dalmatinske županije
Ruđera Boškovića 28-30, 21000 Split
Tel/Fax: 021 470 114
e-mail: obrtnicka-komora-sdz@st.t-com.hr

Agencija za promicanje izvoza i ulaganja
Andrije Hebranga 34, 10000 Zagreb
Tel: 01 4866 000 ; 01 48...
Fax: 01 4866 009
www.apiu.hr

Hrvatska gospodarska komora
Rooseveltov trg; 10000 Zagreb
Tel: 01..., 01 482 8380
E-mail: hgk@hgk.hr
www.hgk.hr

Udruženje hrvatskih obrtnika Split
Put Supavla 37, 21000 Split
Tel: 021 5...
Fax: 021 343 962

Ured državne uprave u Splitsko-dalmatinskoj županiji
Vukovarska 1, 21000 Split
Tel: 021 300 111
Fax: 021 300 027
www.udu-sdz.hr

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
Područni ured Split
Obala kneza Branimira 14, 21000 Split
Tel: 02...
Fax: 021 399 154
www.hzzo-net.hr

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
Područna služba u Splitu
Obala kneza Branimira 15, 21000 Split
Tel: 02...
Fax: 021 398 385
www.mirovinsko.hr

Ministarstvo financija
Porezna uprava Područni ured Split
Trg dr. Franje Tuđmana 4, 21000 Split
Tel: 02...
Fax: 021 347 002
www.pu.mfin.hr

Narodne novine - pretplata, prodaja novina i primanje oglasa
Ul. kralja Držislava 14, 10000 Zagreb
Tel: 01...; 01...
Fax: 01 455 217
www.nn.hr

Splitsko-dalmatinska županija
Domovinskog rata 2, 21000 Split
Tel: 02...
Fax: 021345 164
E-mail: splitsko.dalmatinska.zupanija@dalmacija.hr
www.dalmacija.hr

Grad Split
Branimirova obala 17, 21000 Split
Tel: 02...
www.split.hr

Centar za poticanje poduzetništva i obrtništva - CEPOS
Ulica kralja Zvonimira 14/ XI, 21000 Split
Tel: 021 323 051
Fax: 021 323 052
E-mail: info@cepos.hr

Hrvatska agencija za malo i srednje poduzetništvo - HAMAG
Prilaz Gjure Deželića 7, 10000 Zagreb
Tel: 01 488 1000
Fax: 01 488 1009
E-mail: hamag@hamag.hr
www.hamag.hr

Hrvatska banka za obnovu i razvoj - HBOR

Strossmayerov trg 9, 10000 Zagreb

Tel: 01 4591 731

Fax: 01 4591 790

www.hbor.hr

Američka gospodarska komora u RH

Kršnjavoga 1, 10000 Zagreb

Tel: 01 4836 777

Fax: 01 4836 776

E-mail: info@amcham.hr

www.amcham.hr

Nordijska gospodarska komora

Radnička 80, 10000 Zagreb

Tel: 01 5393 751

Fax: 01 5393 754

E-mail: office@nordicchamber.hr

www.nordicchamber.hr

Njemačko-hrvatska industrijska i trgovinska komora

Zamenhoffova 2, 10000 Zagreb

Tel: 01 6311 600

Fax: 01 6311 630

E-mail: info@ahk.hr

kroatien.ahk.de

Hrvatsko-britanska poslovna mreža

Ivana Lučića 4, 10000 Zagreb

Tel: 01 468 3846

Fax: 01 376 8854

E-mail: info@bcbn.org

www.bcbn.org

Hrvatski zavod za zapošljavanje

Područna služba Split

Bihaćka 2c, 21000 Split

Tel: 021 310 555

Fax: 021 310 581

www.hzz.hr

Carinska uprava

Carinarnica Split

Zrinsko Frankopanska 60, 21000 Split

Tel: 021 342 124 ; 021 342 125

Fax: 021 342 101

www.carina.hr

Financijska agencija

Mažuranićevo šetalište 24, 21000 Split

Tel: 021 303 666

www.fina.hr

Studentski centar Split

Sinjska 6, 21000 Split

Student servis - informacije

Tel: 021 347 434 ; 021 346 647

Fax: 021 362 983

E-mail: studentservis@scst.hr

www.scst.hr
